

INHOUDSOPGAVE

	Voorwoord en Gebruikswijzer	2
	Inhoudsopgave	4
	Uitleg en toelichtende analyse	11
1	Achtergronden van het wettelijk bestel	11
1.1	Juridisch ecosysteem	11
1.2	Sociale engineering	13
1.3	De cyclus politiek-beleid-wetgeving-uitvoering-rechtspraak	14
1.3.1	Politiek bestuur en cultuur	15
1.3.2	Beleid	17
1.3.3	Regelgeven in overheid en instellingen	19
1.3.4	Bestuur: structuur versus cultuur	22
1.3.5	Uitvoering	23
1.3.6	Rechtspraak	24
1.4	Een Europees acquis voor hoger onderwijs en wetenschap?	24
1.5	WHW in vogelvlucht	32
2	Doelstellingen en beginselen van het WHW-bestel	36
2.1	De pijler Autonomie	36
2.2	De pijler Toegankelijkheid	37
2.3	De pijler Deregulering	40
2.4	De pijler Kwaliteit	42
2.5	Het hoger onderwijsstelsel van binair naar transbinair	43
2.6	Aspecten van het onderzoekbestel	48
2.7	Experimenten met brede rafelranden	55
3	De opzet en reikwijdte van de WHW	61
3.1	De opbouw van het hogeronderwijsrecht	61
3.2	De nummering van de WHW	61
3.3	De typen bepalingen in de WHW	62
3.4	Lagere regelgeving onder de WHW	62
3.5	Reikwijdtebepalingen en doorverwijzingen	63
3.6	De instellingen van de WHW	66
3.7	Godsdienst, levensbeschouwing, kledij, laïcité	66
4	Hoofdpijnen en sleutelartikelen per WHW-hoofdstuk	73
4.1.1	Begripsbepalingen en vlaggenscheppen	73
4.1.2	Academische vrijheid en relatie tot andere rechten	74
4.1.3	Meningsuiting, demonstraties, arbeidsrecht, persvrijheid	77
4.1.4	Integriteit van wetenschappers; vrijheid van wetenschap	80
4.1.5	Vrijheid en integriteit internationaal	83

4.1.6	Instellingsautonomie niet hetzelfde als academische vrijheid	85
4.1.7	Kennisveiligheid, veiligheid van kennis en academische vrijheid	86
4.1.8	Vrijheid, integriteit, contractactiviteit en nevenwerk	88
4.1.9	Publieke middelen voor private activiteiten en offshoring	91
4.1.10	Zusterschap maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef	94
4.1.11	Academische eed of belofte	96
4.1.12	Overige algemene bepalingen	97
4.2	Planning en bekostiging	101
4.2.1	Planning	101
4.2.2	Bekostiging	102
4.2.3	Studiefinanciering	107
4.2.4	Van prestatieovereenkomsten naar kwaliteitsafspraken ...	108
4.2.5	... heen naar capaciteitsbekostiging ... en weer ... en heen	116
4.3	Overleg	118
4.4	Personeel	119
4.5	Accreditatie	124
4.5.1	Definitie en rechtsgevolgen	124
4.5.2	De NVAO en de onafhankelijkheid	125
4.5.3	De accreditatiemethodiek	128
4.5.4	Beoordelingscriteria	133
4.5.5	Voorwaardelijke accreditatie, verlies en intrekking	136
4.5.6	Instellingstoets kwaliteitszorg	138
4.5.7	Experiment met instellingsaccreditatie	139
4.5.8	Instellingsaccreditatie, kwaliteitscultuur en eigenaarschap	139
4.5.9	De Inspectie van het Onderwijs	142
4.6	Onderwijsaanbod	144
4.6.1	Programmeervrijheid versus macrodoelmatigheid	144
4.6.2	Arbeidsmarkt, economie en regulering van onderwijsaanbod	147
4.6.3	Ontneming van rechten	150
4.6.4	Rechtspersonen voor hoger onderwijs	151
4.6.5	Ruim baan voor talent?	154
4.6.6	Registratie instellingen en opleidingen (RIO, LEO-ho)	155
4.6.7	Nederlands Kwalificatie Raamwerk; de Wet NLQF	156
4.7	Onderwijs	157
4.7.1	Beroepsvereisten en diploma-erkenning	157
4.7.2	Studiepunten, Verklaringen en Microcredentials	158
4.7.2.1	Studielast, studiepunten en studievoortgang	158
4.7.2.2	Verval geldigheid tentamens; onteigenen van studiepunten	159
4.7.2.3	Studiepunten, de 7.11-verklaring en de EU-microcredential	162
4.7.3	Internationalisering en joint degree	163
4.7.4	Collegegeld, examengeld, overige eigen bijdragen	165

4.7.5	Vooropleidings- en toelatingseisen en evc	170
4.7.6	Onderwijs- en examenregeling	173
4.7.7	Examens, tentamens, toetsen en vrijstellingen	176
4.7.8	Tentamens, herkansing, tentamenfraude, online surveillance	177
4.7.9	Examencommissie en examinator	186
4.7.10	Getuigschriften, graden, titels en promotie	191
4.7.11	Inschrijving	196
4.7.12	De Nederlandse taal en verwante kwesties	198
4.7.12.1	Inleiding	198
4.7.12.2	Nederlands is de bestuurstaal	198
4.7.12.3	Wetenschapstaal, cultuur en academische vrijheid	198
4.7.12.4	Onderwijsstaalbeleid, taalrecht en toegankelijkheid	200
4.7.12.5	Internationalisering en taalrecht in de toekomst: de WIB	202
4.7.13	Fixus, selectie en toegankelijkheid	212
4.7.14	Studiekeuzeadvies en preselectie	216
4.7.15	Studiebegeleiding, studieadvies, basa en doorstroomnorm	220
4.7.16	Opleidingen	230
4.7.17	Leeruitkomsten en andere flexibilisering	234
4.7.18	Stage en praktijkonderzoek	240
4.7.19	Nevenvestiging in binnen- en buitenland	241
4.7.20	Rechten en plichten van studenten	245
4.7.21	Rechtsbescherming	248
4.7.22	Sociale veiligheid	254
4.7.23	Studentenondersteuningsfondsen en bestuursbeurzen	256
4.8	Samenwerking van bekostigde instellingen	258
4.9	Goed bestuur, medezeggenschap en toezicht	259
4.9.1	Algemeen	259
4.9.2	De aanwijzingsbevoegdheid en de Wet bestuur en toezicht	264
4.9.3	Instemmingsrecht hoofdlijnen instellingsbegroting	268
4.9.4	Opleidingscommissies	270
4.9.5	Geschillen medezeggenschap	272
4.9.6	Bestuur en inrichting van de universiteiten	274
4.9.7	Medezeggenschap aan de universiteiten	278
4.9.8	Kerkelijke en bijzonder hoogleraren	280
4.10	Bestuur en inrichting van de hogescholen	282
4.10.1	Algemeen	282
4.10.2	Bestuur en toezicht bij de hogescholen	284
4.10.3	Medezeggenschap aan de hogescholen	286
4.11	Bestuur en inrichting van de Open Universiteit	290
4.12	Bestuur en inrichting van de academische ziekenhuizen	292
4.13	KNAW en KB	295

4.14	Beroep bij de bestuursrechter	297
4.15	Inhouding bekostiging, schadevergoeding, strafbepalingen	298
4.15.1	Inhouding, opschorting, bestuurlijke boete	298
4.15.2	Schadevergoeding en boete	300
4.16	Overgangs- en invoeringsrecht en fusie	302
5	Kroniek wetgeving	303
5.1	Wetgeving 2004	303
5.2	Wetgeving 2005	304
5.3	Wetgeving 2006	305
5.4	Wetgeving 2007	305
5.5	Wetgeving 2008	306
5.6	Wetgeving 2009	306
5.7	Wetgeving 2010	306
5.8	Wetgeving 2011	307
5.9	Wetgeving 2012	308
5.10	Wetgeving 2013	308
5.11	Wetgeving 2014	309
5.12	Wetgeving 2015	310
5.13	Wetgeving 2016	311
5.14	Wetgeving 2017	311
5.15	Wetgeving 2018	312
5.16	Wetgeving 2019	313
5.17	Wetgeving 2020	314
5.18	Wetgeving 2021	315
5.19	Wetgeving 2022	316
5.20	Wetgeving 2023	318
5.21	Wetgeving 2024	319
5.22	Aanhangige wetsvoorstellen	319
5.23	Aangekondigde wetsvoorstellen	320
6	Slotparagrafen	324
6.1	Financiën 2025 en verder	324
6.2	Welzijn, pilot korter collegejaar en cum laude	328
6.3	Over leraren	330
6.4	Strategische agenderingen Rutte I-IV en een vleugje Dijkgraaf	331
6.5	Sectorplan, Bestuursakkoord, Beleidsbrief, en zo	334
6.6	De waarde van het diploma	337
6.7	Arbeidsmarktfitisjisme en de onderwijs-arbeidsmarktfuik	338
6.8	Hoofdlijnenakkoord, Regeerprogram en HerstelPlan	342
6.9	Zes structurele zwakheden	348
6.10	De WHW op de schop of in evenwicht	349

	Wettekst¹	352
	Overzicht wetswijzingen in Stb. en Stcrt.	352
1	Hoofdstuk 1. Algemene Bepalingen	353
Titel 1.	Definities en taakomschrijving	353
Titel 1a.	Ruimte voor innovatie	358
Titel 2.	De instellingen	359
Titel 3.	Kwaliteitszorg	363
Titel 4.	Overige voorschriften	363
2	Hoofdstuk 2. Planning en bekostiging	368
Titel 1.	Planning	368
Titel 2.	Bekostiging	370
Titel 3.	Inrichting verslag en aanwijzing branchecode	375
Titel 4.	Bijzondere bepalingen in verband met het financieel beheer	375
Titel 5.	Subsidiëring academische ziekenhuizen ten behoeve van de educatieve voorziening	376
3	Hoofdstuk 3. Overleg	377
4	Hoofdstuk 4. Het Personeel	378
5	Hoofdstuk 5. Accreditatie in het hoger onderwijs	380
Titel 1.	Accreditatieorgaan	380
Titel 2.	Toets nieuwe opleiding en accreditatie nieuwe opleiding	383
Titel 3.	Accreditatie bestaande opleiding, commissie van deskundigen en visitatie	386
Titel 4.	Intrekking van accreditatie en de gevolgen van intrekking	390
Titel 6.	Instellingstoets kwaliteitszorg en erkenning ITK	392
Titel 7.	Overige bepalingen	395
6	Hoofdstuk 6. Onderwijsaanbod	396
Titel 1.	Opleidingen bekostigde instellingen voor hoger onderwijs	396
Titel 2.	Opleidingen rechtspersonen voor hoger onderwijs	400
Titel 3.	De Registratie instellingen en opleidingen	403
Titel 4.	[Vervallen]	407
7	Hoofdstuk 7. Onderwijs	407
Titel 1.	Het onderwijs, de examens en de promoties	407
Titel 2.	Vooropleidingseisen en toelatingseisen	434
Titel 2A.	Vrijstelling van het afleggen van tentamens op grond van het bezit van een diploma beroepsonderwijs	443
Titel 3.	Studenten en extranei	443
Titel 4.	Rechtsbescherming van studenten en extranei	470

¹ De inhoudsopgave van de WHW is bij de inwerkingtreding van de Reparatiwet OCW 2005 formeel vervallen. De soms verwarrende kopjes boven elk wetsartikel niet.

7A	Hoofdstuk 7A. Taken in het kader van de zijnstroom in het beroep van leraar en docent	475
8	Hoofdstuk 8. Samenwerking bekostigde instellingen voor hoger onderwijs	477
9	Hoofdstuk 9. Het bestuur en de inrichting van de universiteiten	477
Titel 1.	Het bestuur en de inrichting van de openbare universiteiten	477
Titel 2.	Medezeggenschap binnen de openbare universiteiten	488
Titel 3.	Het bestuur en de inrichting van en de medezeggenschap binnen de bijzondere universiteiten en de levensbeschouwelijke universiteiten	502
Titel 4.	Bijzonder onderwijs aan universiteiten	503
10	Hoofdstuk 10. Het bestuur en de inrichting van de hogescholen	505
Titel 1.	Het bestuur en de inrichting van hogescholen	505
Titel 2.	Het bestuur en de inrichting van hogescholen met rechtspersoonlijkheid [Vervallen]	511
Titel 3.	Medezeggenschap	511
11	Hoofdstuk 11. Het bestuur en de inrichting van de open universiteit	522
12	Hoofdstuk 12. Het bestuur en de inrichting van de academische ziekenhuizen	531
Titel 1.	Het bestuur en de inrichting van de academische ziekenhuizen	531
Titel 2.	Het gemeenschappelijk beleidsorgaan	535
Titel 3.	Het gemeenschappelijk uitvoeringsorgaan	536
Titel 4.	Overleg bestuur faculteit der geneeskunde en raad van bestuur	536
13	Hoofdstuk 13. Het bestuur en de inrichting van de instellingen voor wetenschappelijk onderzoek	536
Titel 1.	Het bestuur en de inrichting van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen	536
Titel 2.	Het bestuur en de inrichting van de Koninklijke Bibliotheek	537
Titel 3.	Overige bepalingen	538
14	Hoofdstuk 14. Beroep bij de bestuursrechter	539
15	Hoofdstuk 15. Inhouding bekostiging, schadevergoeding en strafbepalingen	540
16	Hoofdstuk 16. Overgangsvoorzieningen onder meer in verband met de invoering van de wet en voorschriften in verband met fusie, omzetting, splitsing, verplaatsing en bestuursoverdracht	542

17	Hoofdstuk 17. Overgangs- en invoeringsbepalingen wijzigingswetten tot 2002	549
Titel 1.	Wet van 25 januari 1996 (Stb. 172)	549
Titel 2.	Wet van 28 maart 1996 (Stb. 226)	549
Titel 3.	Wet van 4 juli 1996 (Stb. 434)	549
Titel 4.	Wet van 10 april 1997 (Stb. 162)	549
Titel 5.	Wet van 2 juli 1997 (Stb. 322)	549
Titel 6.	Wet van 2 april 1998 (Stb. 216)	549
Titel 7.	Wet van 10 december 1998 (Stb. 733)	549
Titel 8.	Wet van 3 april 1999 (Stb. 170)	549
Titel 9.	Wet van 29 juni 2000 (Stb. 286)	549
18	Hoofdstuk 18. overgangs- en invoeringsbepalingen wijzigingswetten vanaf 2002	550
Titel 1.	Wet van 6 juni 2002 (Stb. 302)	550
Titel 2.	Wet van 6 juni 2002 (Stb. 303)	550
Titel 3.	Wet van 12 september 2002 (Stb. 493)	557
Titel 4.	Wet van 30 januari 2003 (Stb. 70)	558
Titel 5.	Wet van 3 april 2003 (Stb. 188)	558
Titel 6.	Wet van 2 juli 2003 (Stb. 287)	558
Titel 7.	Wet van 24 juni 2004 (Stb. 321)	558
Titel 9.	Wet van 6 december 2001 (Stb. 681).	559
Titel 10.	Wet van 14 juni 2007 (Stb. 254)	559
Titel 11.	Wet van 4 februari 2010 (Stb. 119)	560
Titel 12.	Wet van 8 juli 2011 (Stb. 369)	563
Titel 13.	Wet van 8 juli 2011 (Stb. 368)	564
Titel 14.	Wet van 28 januari 2013 (Stb. 70)	564
Titel 15.	Wet van 10 juli 2013 (Stb. 298)	565
Titel 16.	Wet van 4 oktober 2017 (Stb. 390)	566
Titel 17.	Wet van 15 juni 2018 (Stb. 209) Accreditatie op maat	566
Titel 18.	<i>Wet van Wet Taal en Toegankelijkheid</i>	568
Titel 19.	Wet van 7 april 2021 (Stb. 263) Variawet hoger onderwijs	568
Titel 20.	Wet van 23 februari 2022 (Stb. 2022, 134)	568
Titel 21.	Wet van 3 juni 2023 (Stb. 2023, 192)	569
Titel 22.	Wet van 30 september 2024 (Stb. 2024, 279) Leeruitkomsten	570
19	Hoofdstuk 19. Slotbepalingen	571
	(Red. Dit is hoofdstuk 16, titel 6, oud, behalve artikel 19.1a.)	
B	Bijlage behorende bij de wet op het hoger onderwijs	572
T	Trefwoorden	575
A	Meest gebruikte afkortingen	616